

Gemeente Assen

Wijkaanpak Lariks Wijkanalyse

In opdracht van gemeente Assen – najaar 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1 Karakteristieken van Lariks	3
1.2 Bewoners van Lariks	4
1.3 Participatie en meedoen	5
1.4 Mijn Buurt Assen	6
2. Sociale leefomgeving	
2.1 Bestaanszekerheid	7
2.2 Eenzaamheid	8
2.3. Veiligheid en overlast	8
3. Meedoen en Ontmoeten	
3.1 Gemeenschap	9
3.2 Buurthuisfunctie	10
3.3 Ouderen	10
3.4 Kinderen en Jongeren	11
4. Fysieke leefomgeving	
4.1 Wonen	12
4.2 Ruimtelijke structuur	13
4.3 Openbaar ruimte	14
5. Energietransitie en klimaat	
5.1 Energietransitie	17
5.2 Klimaat	17

- Bijlage 1: SWOT-analyse Lariks 2022 van Mijn Buurt Assen

1. Inleiding

Wijkanalyse

Deze wijkanalyse is onderdeel van de wijkaanpak Lariks. Om tot de wijkaanpak Lariks te komen, werken de gemeente Assen, woningcorporatie Actum, welzijnsorganisatie Vaart Welzijn, organisatie voor ouderenzorg Interzorg en andere organisaties nauw samen. In deze wijkanalyse is het wijkbeeld geïnterpreteerd en vertaald naar de kracht, zwakte, kansen en aandachtspunten van Lariks.

Om tot deze wijkanalyse te komen, hebben we onder andere verdiepings- en terugkoppelingssessies georganiseerd met zowel interne als externe deskundigen. Deze sessies vonden plaats rondom de drie thema's:

- sociaal domein & veiligheid;
- wonen & energietransitie;
- klimaat, groen & OR.

Verder is er veel overleg geweest met inhoudelijk deskundigen.

Op basis van het wijkbeeld en de wijkanalyse wordt de wijkagenda opgesteld om vervolgens een wijkuitvoeringsplan te ontwikkelen.

Fysieke en sociale leefomgeving

In het wijkbeeld en deze wijkanalyse zijn onderwerpen ondergebracht in onder meer de thema's fysieke leefomgeving en sociale leefomgeving. In de praktijk zijn maatregelen in de fysieke en sociale leefomgeving echter van invloed op elkaar. De sociale uitdagingen hangen nauw samen met de fysieke uitdagingen. Niet voor niets kiest de gemeente Assen voor een integrale wijkaanpak. Door maatregelen binnen de fysieke en sociale leefomgeving aan elkaar te verbinden ontstaat meerwaarde. Neem bijvoorbeeld het buitenruimteplan Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS). Zo ontstaan door samen met inwoners een speelveld te ontwikkelen (fysiek) contacten (sociaal) tussen inwoners onderling en tussen inwoners en Mijn Buurt Assen. Dit soort koppelkansen verdienen extra aandacht in Lariks.

Met het oplossen van fysieke uitdagingen zijn de sociale uitdagingen echter niet per se opgelost. Zo kunnen de woonkwaliteiten verbeterd zijn, maar zijn er nog steeds sociale problemen achter de voordeur.

Verschillende buurten met eigen karakter

Zoals gezegd in het Wijkbeeld Lariks bestaat de wijk Lariks uit zes buurten met ieder een eigen karakter en identiteit. Daarom hebben we in het wijkbeeld ook data verzameld op buurtniveau. Ook in deze wijkanalyse benaderen we de wijk Lariks niet alleen als geheel, maar zoveel mogelijk ook per buurt.

1.1 Karakteristieken van Lariks

Als één van de eerste grote naoorlogse wijken van Assen met het Lariksbos en landgoed De Lariks en de nog zichtbare historische structuur is Lariks een unieke wijk. Zoals in de jaren '60 van de vorige eeuw gebruikelijk was, zijn er relatief veel arbeiderswoningen gebouwd. Dit leidde tot een grote omvang van sociale huurwoningen met bewoners met een laag inkomen.

Kijkende naar de data, dan zijn er op sociaal gebied stevige uitdagingen. De wijk kent veel huishoudens met meerdere problemen, zoals werkloosheid, moeite hebben om rond te komen, schulden, laaggeletterdheid, gezondheidsproblemen, misbruik van (verdovende) middelen en huiselijk geweld. Volgens professionals die werkzaam zijn in de wijk en buurten, zijn die problemen geconcentreerd in sommige straten en is de balans van mensen met en zonder persoonlijke problemen scheef gegroeid.

Ondanks de sociale problemen in de wijk blijkt uit het wijkonderzoek dat 59% van de inwoners van Lariks zich thuis te voelt in de wijk. 63% vindt het niet vervelend om in Lariks te wonen. Dit wordt bevestigd door professionals die werkzaam zijn in Lariks. Ze geven aan dat veel mensen in Lariks plezierig wonen, al voor meerdere generaties. Het is dan opvallend dat slechts 37% in het wijkonderzoek zegt gehecht te zijn aan de wijk Lariks.

Buurten

Op basis van bovenstaande cijfers kunnen we (voorzichtig) concluderen dat mensen minder gehecht zijn aan de wijk, maar zich wel thuis voelen in hun buurt. Volgens professionals die werkzaam zijn in Lariks, bestaat de wijk Lariks niet volgens de beleving van bewoners. De bewoners zijn namelijk gericht op hun directe leefomgeving, hun buurt. Dat Lariks uit zes verschillende buurten bestaat, maakt de wijk eveneens uniek. De buurten zijn:

- Luchiesland Noord
- Lariks West
- Luchiesland Zuid
- Lariks Oost
- Zuid Molukse Buurt
- Landgoed Lariks

Aandachtswijk

Sinds 2013 is Lariks één van de aandachtswijken van Assen. In Lariks zijn veel ontwikkellocaties. De wijk wordt in fysiek en sociaal opzicht verbeterd door te voldoen aan de drie leidende principes in de Omgevingsvisie: groene stad, dynamische stad en verbonden stad. In dit kader gebeurt er al veel in Lariks en zijn er allerlei projecten gepland (zie hoofdstuk 10 Wijkbeeld Lariks).

Uitvoeringsprogramma Mijn Buurt Assen

Ook Mijn Buurt Assen richt zich op de buurten. In het In het Uitvoeringsprogramma Lariks 2023 van Mijn Buurt Assen staat dat wordt ingezet op sterkere buurtbinding (zie bijlage 2 Wijkbeeld Lariks). De buurtbinding wordt versterkt op buurtniveau en in tweede instantie op Lariks als wijk, zodat bewoners zich meer kunnen identificeren met hun eigen buurt en burens.

Kracht – zwakte – kans – aandachtspunten

Kracht	• Lariksbos en Landgoed Lariks; • zichtbare historische structuur; • Lariks bestaat uit zes buurten met ieder een eigen identiteit; • meerderheid bewoners voelt zich thuis in Lariks en hun buurt; • er gebeurt veel in Lariks op gebied van groene, dynamische en verbonden wijk/buurt.	• Eenduidig woningbestand; • grote omvang sociale huurwoningen; • veel bewoners met lage inkomens; • stevige uitdagingen op sociaal gebied; • minderheid bewoners is gehecht aan wijk Lariks.	Zwakte
	• Samenwerking binnen programma Mijn Buurt Assen en contact met organisaties die in de wijk actief zijn; • buurtbinding op buurtniveau; • aandachtswijk; • veel ontwikkellocaties.	• Het is wenselijk om zo veel mogelijk buurtgericht te werken, afhankelijk van doelen en bijbehorende projecten; • wijkvernieuwingprojecten dienen aan te sluiten bij het buurtgevoel en de sociale structuur in de wijk/buurt te behouden daar waar deze goed is.	Aandachtspunten

1.2 Bewoners van Lariks

Lariks is een wijk met 5.414 inwoners (aantal mei 2023). Zo’n 8% van de inwoners van de gemeente Assen woont in deze wijk (inwonersaantal Assen in 2023 is 69.414). De meeste mensen wonen in Lariks Oost en Lariks West. Het inwoneraantal van Lariks als wijk is de afgelopen jaren afgenomen. In Lariks West, Zuid Molukse Buurt en Luchiesland Zuid wonen in 2022 minder inwoners dan in voorgaande jaren. In Lariks Oost, Luchiesland Noord en Landgoed Lariks is het inwoneraantal iets toegenomen. Dat het inwoneraantal in de wijk is gedaald, kan te maken hebben met de sloop en nieuwbouw die heeft plaatsgevonden, waardoor mensen zijn verhuisd en minder mensen zijn teruggekomen.

65-plussers en gezinnen

In de wijk Lariks wonen relatief weinig gezinnen en veel 65-plussers. In Lariks Oost wonen de meeste 65-plussers, gevolgd door Landgoed Lariks en Lariks West. De meeste gezinnen wonen in Lariks West, gevolgd door Lariks Oost en Luchiesland Noord. Kinderen tussen de 0 en 14 jaar zijn in alle buurten in de minderheid. Dat geldt ook voor de leeftijdsgroep 15 tot 24 jaar.

Multicultureel

Lariks is een multiculturele wijk met een groot aandeel inwoners met een migratieachtergrond. Mensen met een Westerse migratieachtergrond vormen in alle buurten de meerderheid. Dat zijn inwoners met als herkomst één van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, Indonesië en Japan. In Luchiesland Noord vormt Overig de groep de grootste groep (46%). Het gaat hier om mensen met een achtergrond die “Totaal niet Westers minus Marokko, de Nederlandse Antillen en Aruba, Suriname en Turkije” is. Het is interessant om te onderzoeken wat de migratieachtergrond van deze inwoners is.

Bron: PeterPencil

Kracht

- Multiculturele wijk

Kans

- Multiculturele wijk

- Door sloop en nieuwbouw verhuizen mensen verhuizen en komen niet terug;
- de leeftijdsgroep 0 tot 24 jaar is in alle buurten in de minderheid;
- relatief weinig gezinnen en veel 65-plussers.

- Meeste mensen wonen in Lariks Oost en Lariks West;
- meeste gezinnen wonen in Lariks West;
- In Luchiesland Noord vormt Overig de groep de grootste groep;
- bij buurtgericht werken, is het belangrijk om projecten/activiteiten goed af te stemmen op kenmerken bewoners (leeftijdsofbouw, huishoudsamenstelling en migratieachtergrond).

Zwakke

Aandachtspunten

1.3 Participatie

De afgelopen jaren zijn er meerdere participatietrajecten geweest. Het wijkonderzoek vindt elke twee/drie jaar plaats door middel van een leefbaarheidsenquête. Daarnaast is via de BINGO-kaarten en Swipocratie allerlei informatie verzameld (zie hoofdstuk 5 en bijlage 6 Wijkbeeld Lariks). Ook is er vanuit Mijn Buurt Assen veel één-op-één contact met bewoners.

Respondenten

Wat opvalt bij het Wijkonderzoek 2022 is dat per buurt relatief weinig mensen hebben meegedaan aan dit onderzoek. In onderstaande overzicht geven we de percentages weer.

Buurt	Aantal respondenten	Aantal inwoners	Percentage respondenten
Luchiesland Noord	44	745	6%
Zuid Molukse buurt	24	445	5%
Luchiesland Zuid	49	930	5%
Lariks West	60	1.210	6%
Lariks Oost	73	1.325	6%
Landgoed De Lariks	41	800	5%

Als we naar de BINGO-kaarten en Swipocratie kijken, komen we tot dezelfde conclusie; het percentage respondenten is relatief laag. Met de BINGO-kaarten hebben 120 huishoudens van de ruim 3.000 huishoudens gereageerd. Dat is 4%. Bij Swipocratie hebben 220 bewoners gereageerd. Dat is eveneens 4%.

De meeste respondenten van de Swipocratie zijn tussen de 40 en 65 jaar oud. De meeste mensen die in Lariks wonen, behoren ook tot die leeftijdscategorie. Opvallend is dat het percentage respondenten jonger dan 20 jaar zeer laag is (2%). Er was voor Swipocratie gekozen om ook jongeren te bereiken. Er is dus meer dan alleen het middel (in dit geval Swipocratie) nodig om jongeren te laten reageren.

Betrokkenheidsprofielen

Dat het aantal respondenten laag is, is niet verrassend als we naar de betrokkenheidsprofielen kijken. Via de toepassing van de methode Citisens hebben we de betrokkenheidsprofielen in kaart gebracht voor de wijk Lariks en de verschillende buurten (zie paragraaf 7.3 Wijkbeeld Lariks

We constateren dat de betrokkenheidsprofielen *Eigenzinnige Lokalen* en *Stille Overlevers* het hoogst scoren in de Lariks. De *Eigenzinnige Lokalen* zien we het meest in de buurten

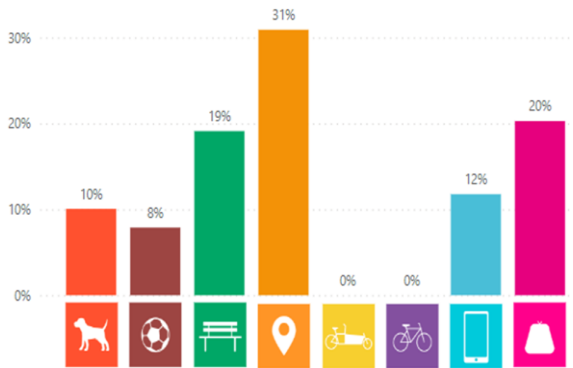
Luchiesland Noord en Zuid en Landgoed Lariks. In Lariks Oost en West en de Zuid Molukse Buurt komt het profiel *Stille Overlevers* het meest voor.

Eigenzinnige Lokalen en *Stille Overlevers* hebben weinig vertrouwen in de overheid. Voor beide profielen geldt een laag opleidingsniveau en een modaal of beneden modaal inkomen. Dit komt overeen met de data uit het hoofdstuk Sociale leefomgeving in het wijkbeeld (zie paragrafen 6.1, 6.2 en 6.3 Wijkbeeld Lariks). Zo heeft bijna de helft van de bewoners van Lariks een laag inkomen en is aan het overleven.

Stille Overlevers zijn een moeilijk bereikbare groep en vinden het lastig om te participeren. Ze hebben niet alleen hun handen vol met dagelijkse bezigheden en denken ook dat er niets met hun input wordt gedaan.

Eigenzinnige Lokalen zijn wel een betrokken groep, ook al hebben ze weinig vertrouwen in de overheid. Ze vinden zaken die in hun wijk/buurt spelen belangrijk en lossen zaken graag zelf op.

Professionals die werkzaam zijn in de buurten van Lariks, geven aan dat bewoners meer betrokken zijn als het om concrete zaken gaat. Verwachtingsmanagement en het nakomen van afspraken zijn erg belangrijk. Dit komt overeen met het profiel van de *Stille Overlevers*. Daarom willen we als de aanpak concreter wordt met het wijkuitvoeringsplan het aantal respondenten per buurt verhogen naar minimaal 10%.

Figuur 1: verdeling betrokkenheidsprofielen Lariks

Kracht – zwakte – kans – aandachtspunten

Kracht

- Er zijn meerdere participatietrajecten geweest;
- vanuit Mijn Buurt Assen veel één-op-één contact met bewoners;
- het betrokkenheidsprofiel *Eigenzinnige Lokalen* scoort hoogst in wijk en meeste buurten. Deze groep vindt zaken die in hun wijk/buurt spelen belangrijk en lossen zaken graag zelf op;
- bewoners zijn meer betrokken als het om concrete zaken gaat.

Kans

- Samenwerking binnen programma Mijn Buurt Assen en contact met organisaties die in de wijk actief;
- vanuit Mijn Buurt Assen veel één-op-één contact met bewoners;
- bewoners zijn meer betrokken als het om concrete zaken gaat

Zwakte

- Relatief weinig mensen doen mee aan wijkonderzoek en participatietrajecten;
- percentage respondenten jonger dan 20 jaar is zeer laag;
- betrokkenheidsprofielen *Eigenzinnige Lokalen* en *Stille Overlevers* scoren het hoogst in Lariks en de buurten. Deze betrokkenheidsprofielen hebben weinig vertrouwen in overheid;
- *Stille Overlevers* zijn een moeilijk bereikbare groep en vinden het lastig om te participeren.

Aandachtspunten

- Aantal respondenten vergroten door duurzame relatie met bewoners op te bouwen en/of verder uitbouwen door (nog) meer op kleine schaal te werken, per buurt of zelfs per straat;
- verwachtingsmanagement en het nakomen van afspraken zijn erg belangrijk.

1.4. Mijn Buurt Assen

Visie, activiteiten en resultaten

In bijlage 2 van het Wijkbeeld Lariks gaan we in op de visie van Mijn Buurt Assen voor de wijk Lariks tot 2030. Deze visie staat beschreven in het Uitvoeringsprogramma Lariks 2023. We noemen de thema's, aandachtsgebieden en resultaten die in 2023 moeten worden behaald.

Het Uitvoeringsprogramma Lariks 2023 is gebaseerd op onder meer een SWOT-analyse van 2022 (zie bijlage 1). In deze SWOT-analyse is gekeken naar sterkte, zwakte, kans en bedreiging voor de thema's openbare ruimte en leefomgeving, woningen, bevolking, inclusieve samenleving, zorg en welzijn, financiën, veiligheid en overlast, lichamelijke- en geestelijke gezondheid en meedoen en initiatiefkracht. In z'n algemeenheid komen de opmerkingen in de SWOT-analyse overeen met de data in het wijkbeeld.

Beleidskaders gemeente Assen

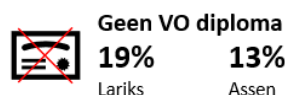
Gemeente Assen werkt vanuit beleid met daarbij behorende uitvoeringsplannen. Voor de wijkaanpak Lariks moeten we bestaande en toekomstige beleidskaders met de uitvoeringsplannen goed in het vizier hebben. In bijlage 3 van het Wijkbeeld Lariks geven we een overzicht van de beleidskaders van gemeente Assen. We zijn ons ervan bewust dat dit overzicht niet compleet is.

2. Sociale leefomgeving

2.1 Bestaanszekerheid

In Lariks is sprake van een relatief hoge laaggeletterdheid. Dit wordt veroorzaakt door onder meer het hoger dan gemiddelde aandeel voortijdige schoolverlaters (4,5%), inwoners zonder startkwalificatie (19%) en inwoners met een migratieachtergrond (26%) (zie hoofdstuk 6 Wijkbeeld Lariks).

Minder goed kunnen lezen, schrijven en/of rekenen heeft negatieve gevolgen in het dagelijks leven en het functioneren in de maatschappij. Zo vinden mensen die laaggeletterd zijn, minder snel een baan. Dat zien we terug in het inkomen (zie paragraaf 6.1 Wijkbeeld Lariks). Inwoners in Lariks hebben gemiddeld een inkomen van € 23.100 per jaar, wat een stuk lager is dan het gemiddelde inkomen van € 26.900 in Assen. 47% van de inwoners van Lariks heeft een laag inkomen. Het percentage huishoudens met een laag inkomen, ligt in Lariks met 12% een stuk hoger dan de gemiddelde van 7% in Assen en Nederland.

Ook hebben laaggeletterde mensen minder grip op hun geldzaken. We zien dat terug in de hoogste scores die Lariks heeft als het gaat om 'moeite met rondkomen', 'schulden' en 'inkomen onder of rond het sociaal minimum'.

Lariks als wijk schiet er ook uit als het gaat om het aandeel huishoudens dat een voorziening heeft in het sociaal domein. Dat aandeel is 35,5% ten opzichte 25,9% in Assen. 16% van het aantal jongeren in Lariks heeft jeugdzorg (dit getal dateert wel uit 2020) en 800 bewoners van Lariks nemen zorg af via de WMO (2021).

Professionals die in Lariks werkzaam zijn, bevestigen dat een groot deel van de inwoners van Lariks gericht is op 'overleven', omdat zij onvoldoende middelen hebben om rond te komen. Dit 'overleven' zorgt ervoor dat zij ook minder betrokken zijn bij sociale activiteiten of bezigheden in de buurt en voor een algeheel verminderde sociale draagkracht in de buurt.

Buurt

In Luchiesland Zuid wonen de meeste mensen van Lariks met een laag opleidingsniveau (35,3%). Dat is terug te zien in het inkomen; 50% van de bewoners heeft een laag inkomen, 11% heeft een bijstandsuitkering en 8% ontvangt een WAO-uitkering. Het percentage jongeren met jeugdzorg is in deze buurt ook het hoogst met 20%. Het aantal WMO-cliënten is daarentegen weer lager dan in andere buurten van Lariks.

Luchiesland Noord volgt Luchiesland Zuid met 33,3% als het gaat om laag opleidingsniveau. Als het gaat om het percentage van personen met een laag inkomen scoort Luchiesland Noord het hoogst met 53%. Met betrekking tot uitkeringen scoort Luchiesland Noord wederom het hoogst; 15% heeft een bijstandsuitkering en 12% ontvangt een WAO-uitkering.

2.2 Eenzaamheid

Uit het Wijkonderzoek 2022 blijkt dat 42% van de bewoners van Lariks zegt eenzaam te zijn. Gezien de samenstelling van de wijk denken we hierbij snel aan ouderen. Uit het wijkonderzoek blijkt echter dat onder alle leeftijden het gevoel van eenzaamheid in Lariks relatief hoog is. Sociale eenzaamheid bij de 18+'ers in Lariks is het grootste van alle wijken in Assen.

Van sociale eenzaamheid is sprake als iemand betekenisvolle relaties met een bredere groep mensen zoals kennissen, collega's, buurtgenoten of mensen met dezelfde belangstelling mist. Sociale eenzaamheid is dus vooral toe te schrijven aan een te beperkt sociaal netwerk.

Lichamelijke en verstandelijke beperkingen, een lagere sociaaleconomische status en een herkomst buiten Europa zijn factoren die zorgen voor een grotere kans op eenzaamheid. Aangezien al deze factoren in Lariks in hogere mate spelen dan in Assen in het geheel, is het niet verwonderlijk dat eenzaamheid in deze wijk ook vaker voorkomt.

2.3 Veiligheid en overlast

De cijfers met betrekking tot het thema veiligheid en overlast liggen in Lariks hoger dan het gemiddelde in Assen. In Lariks heeft 38% aangegeven zich overdag, maar ook 's avonds, wel eens onveilig te voelen. Ook gaf 26% aan wel eens slachtoffer te zijn geweest in de wijk.

Als we kijken naar het aantal geregistreerde meldingen in 2022 dan waren er voor heel Lariks 317 meldingen. Dat is 9% van het totale aantal meldingen in de gemeente Assen in 2022 (3.369). De meeste meldingen kwamen uit Luchiesland Zuid (105) en Lariks Oost (76). Ten opzichte van 2021 is het aantal meldingen in 2022 afgenomen met 16. Ten opzichte van 2020 is het aantal afgenomen met 50. Er is dus een dalende trend. Professionals die in de wijk werkzaam zijn, geven aan dat er overlast is in een aantal aandachtsgebieden, dus niet in heel Lariks.

Mijn Buurt Assen

(Sociale) veiligheid en overlast is één van de thema's van het Uitvoeringsprogramma Lariks 2023 van Mijn Buurt Assen. Zo richt Mijn Buurt Assen zich op een nauwe samenwerking met ketenpartners (handhavers, bewoner) op het gebied van vernielingen, geluidsoverlast en hanggroepen en verbetering van de fysieke inrichting van de buurten.

Kracht – zwakte – kans – aandachtpunten

Kracht

- Intensieve samenwerking met partners Mijn Buurt Assen en maatschappelijke partners die werkzaam in wijk/buurten;
- contact en afstemming met organisaties die in wijk actief zijn;
- intensieve, doorlopende aandacht aan georganiseerde steun in wijk en buurten.

Zwakte

- Hoge mate van laaggeletterdheid. In Luchiesland Zuid wonen meeste mensen met laag opleidingsniveau en laag inkomen;
- veel bewoners met laag inkomen (47%);
- veel werklozen en financiële stress;
- veel jongeren met jeugdzorg;
- bijna helft van bewoners zegt eenzaam te zijn;
- eenzaamheid onder alle leeftijden.

Kans

- Samenwerking binnen programma Mijn Buurt Assen en contact met organisaties die in de wijk actief zijn leiden tot meer vroegsignalering om eenzaamheid te verminderen;
- (extra) financiële middelen voor georganiseerde steun in de wijk;
- projecten/programma's tegen eenzaamheid;
- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Aandachtpunten

- Bestaanszekerheid is een complex vraagstuk en manifesteert zich op verschillende leefgebieden van inwoners;
- wijkvernieuwingsprojecten dienen aan te sluiten bij het buurtgevoel en de sociale structuur in de wijk/buurt te behouden daar waar deze goed is;
- er zijn al veel projecten tegen eenzaamheid.

3. Meedoen en ontmoeten

3.1 Gemeenschap

In de wijk Lariks heerst een zekere mate van gemeenschapszin. Zo geeft 88% aan wekelijks contact te hebben met vrienden, familie of bureu. Daarnaast zet meer dan de helft van de inwoners zich in voor buurtgenoten. Deze gemeenschapszin is opvallend aangezien de sociale cohesie in Lariks wordt beoordeeld met slechts een 5. Bovendien is sociale eenzaamheid bij de 18+'ers in Lariks het grootste van alle wijken in Assen (42% ten opzichte van 36%), ondanks dat inwoners van Lariks de één na hoogste score hebben wat betreft persoonlijke ontmoeting met vrienden en familie.

Binding

Doordat de binding met de wijk lager scoort, is er een hogere verhuisgeneigdheid (31%). Dat wordt nog versterkt door de beperkte doorstroombmogelijkheden binnen Lariks. Toch geeft 59% van de inwoners van Lariks aan zich thuis te voelen in de wijk en vindt 63% het niet vervelend om in Lariks te wonen. Professionals die in de wijk werken, en resultaten van andere kleinschalige onderzoeken onderschrijven dat de ruime meerderheid van de inwoners het naar de zin heeft in Lariks en zich verbonden en betrokken voelt met de buurt. Bewoners zijn zelfs trots op hun directe omgeving (buurt) en organiseren ook allerlei activiteiten. Zo organiseren bewoners jaarlijks een drukbezochte sport- en speeldag. Wanneer in de straat, op het plein of in het veld iets moet worden verbeterd, dan dragen bewoners hun steentje hieraan bij. Die betrokkenheid bij en inzet voor de buurt komt ook weer overeen met het profiel van de Eigenzinnige Lokalen, de grootste groep in Lariks.

Multicultureel

Uit het wijkbeeld blijkt dat in Lariks een grote groep bewoners woont met een migratie-achtergrond. Deze bewoners beheersen mogelijk de Nederlandse taal onvoldoende om de standaard communicatie-uitingen te begrijpen en aan te sluiten bij Nederlandstalige activiteiten. Het is wenselijk om te onderzoeken welke talen aanvullend moeten worden gebruikt, om minimaal in gesprek te raken met deze bewoners van Lariks. Daarnaast moet worden gekeken welke behoeften er zijn waarop met de wijkaanpak kan worden aangesloten. Door culturele diversiteit zal er namelijk behoefte zijn aan andere activiteiten, of onder andere omstandigheden.

Mijn Buurt Assen

Ontmoeten en verbinden is één van de thema's van het Uitvoeringsprogramma Lariks 2023 van Mijn Buurt Assen. Zo:

- wordt meer verbinding gelegd tussen bewoners in de verschillende buurten;
- worden bewonersinitiatieven gefaciliteerd;
- worden communicatiemiddelen ingezet om verbinden en ontmoeten te faciliteren en stimuleren;
- worden activiteiten georganiseerd in het BuurtInformatieCentrum (BIC) en de onderlinge verdraagzaamheid wordt verbeterd door multiculturele activiteiten.

De afgelopen jaren is er veel gebeurd op het thema meedoen en ontmoeten. Zo zijn op verzoek van en in samenwerking met bewoners in de Molukse buurt meerdere ontmoetingsplekken gerealiseerd. Verder worden er bijvoorbeeld Oranjefeesten en buurtmarkten georganiseerd en is er een kookgroep en een taalgroep in de wijk. Daarnaast zijn er projecten gerealiseerd om de fysieke leefomgeving te verbeteren, zoals het realiseren van speelplekken.

Bewonersinitiatieven

Via <https://www.mijnbuurtassen.nl/> kunnen bewoners een idee inbrengen voor hun wijk/buurt. Mijn Buurt Assen kan deze ideeën (financieel) faciliteren.

3.2 Buurthuisfunctie

Op dit moment heeft Lariks (slechts) twee overdekte ontmoetingsplekken in de wijk: het BIC (Buurt InformatieCentrum) aan de Dingspelstraat, en het Rode Kruisgebouw aan de Delft. Het BIC is van de samenwerkingsorganisatie Mijn Buurt Assen die op deze locatie spreekuren houdt. Daarnaast wordt deze locatie gebruikt voor bewonersactiviteiten. Het Rode Kruisgebouw fungeert als een soort buurthuis. Zo biedt het gebouw een plek in de wijk voor Vaart Welzijn en Werkplein Drentse Aa (WPDA). Doordat deze organisaties samen in één ruimte zitten, weten zij beter van elkaar wat er speelt en kunnen zo de bewoner beter helpen. Bewoners kunnen hier zonder afspraak terecht. Naast een plek voor Vaart Welzijn en WPDA biedt het Rode Kruisgebouw ook plek voor meerdere activiteiten, clubs en vergaderingen. Het is dan ook een voorziening die door de buurt als zeer waardevol wordt beschouwd.

Het pand is eigendom van het Nederlandse Rode Kruis, is gedateerd en voldoet niet aan de huidige duurzaamheidseisen, waardoor het of gerenoveerd of gesloopt moet worden. We weten dat het Nederlandse Rode Kruis met de gedachte loopt om het pand en de kavel te verkopen.

Zowel inwoners als professionals geven aan dat in Lariks laagdrempelige voorzieningen nodig zijn (moeten blijven) waar mensen zonder afspraak naar binnen kunnen. Een plek om te ontmoeten, informatie op te halen of een plek om hulp te vragen. Een plek waar iedereen terecht kan en zich welkom voelt.

BuurtInformatieCentrum (BIC), Dingspelstraat

Rode Kruisgebouw, Delft

3.3 Ouderen

Een kwart van de inwoners van Lariks is 65 jaar en ouder. In Lariks Oost wonen verreweg de meeste 65-plussers. Gevolgd door Landgoed Lariks en Lariks West.

Uit de gezondheidsmonitor van het RIVM blijkt dat 54% van 65-plussers in Lariks eenzaam is. Als het gaat om emotionele problemen / psychische gezondheid, dan scoort hoog risico op angst of depressie echter maar 4%. Het percentage met betrekking tot matig hoog risico op angst of depressie is 37%. Voor de buurten zijn de percentages ongeveer hetzelfde. Luchiesland Noord en Lariks Oost scoren het hoogst wat betreft eenzaamheid (beiden 58%) én met betrekking tot emotionele problemen / psychische gezondheid. In deze buurten scoort 'matig risico op angst of depressie' 41%.

Er zijn geen speciale ontmoetingsplekken voor ouderen. Ze maken gebruik van dezelfde ontmoetingsplekken als andere bewoners van Lariks. In bijvoorbeeld de Wijde Blik is er wel een koffieochtend voor ouderen, maar deze is gekoppeld aan het complex. Naar deze koffieochtend komen ook mensen van buiten het complex, zoals huurders van Actium.

3.4 Kinderen en jongeren

Lariks heeft 5.414 mensen. 12% is tussen de 0 en 14 jaar en 11% is tussen de 15 en 24 jaar. In totaal is dat dus bijna een kwart. Als we naar de buurten kijken, dan wonen de meeste 0 tot 14 jarigen in Luchiesland Noord en Luchiesland Zuid, gevolgd door Lariks West en Lariks Oost. De meeste 15 tot 24 jarigen wonen in Lariks West en Luchiesland Zuid, gevolgd door Lariks Oost en Landgoed Lariks.

Speelplekken

In Lariks staan veel speeltoestellen (zie kaarten paragraaf 8.2 Wijkbeeld Lariks). De speelplekken liggen goed gespreid over de verschillende buurten. Geen van de plekken is echter een echte buurtspeelplek. Het Lariksbos en de waterranden eromheen zorgen voor veel informele speelruimte. Jongeren maken gebruik van de voorzieningen bij de middelbare school (Vincent van Gogh College). Het Lariksbos is een plek waar ook verenigingen sporten en toernooitjes plaatsvinden. In dit deel is een sportplek in de speeltuin.

Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS)

Het nieuwe buitenruimteplan Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) richt zich op 0 tot 12 jarigen en jongeren die ouder zijn dan 12 jaar. Een belangrijk uitgangspunt is om in de wijk centrale speel- en ontmoetingsplekken te creëren. Ook is het de bedoeling om de kleine bestaande speelplekken om te vormen tot aantrekkelijke groene ontmoetingsplekken met speelaanleidingen. Dit wordt samen met bewoners vormgegeven. Zo is gestart in Luchiesland Noord op basis van een gesprek met bewoners met een ontwerp in de Lottingstraat en het Rohtplein, waarvan de uitvoering spoedig wordt gerealiseerd.

Door het aanpakken van speel- en ontmoetingsplekken wordt wijkbreed geïnvesteerd in ontmoeting. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in centrale speel- en ontmoetingsplekken en straatplekken. Op de centrale plekken wordt ingezet op kwaliteit, diversiteit en inclusiviteit. Bij de straatplekken wordt ingezet op ontmoetingsplekken.

Kracht – zwakte – kans – aandachtspunten

- Twee grote woonzorg-complexen;
- koffieochtenden;
- veel speeltoestellen verspreid door de wijk;
- veel informele speelruimte;
- voorzieningen voor jongeren bij Vincent van Gogh College;
- Lariksbos;
- sportplek in speeltuin;
- twee laagdrempelige overdekte ontmoetingsplekken;
- bewoners kunnen zonder afspraak terecht;

- Hoge mate van laaggeletterdheid. In Luchiesland Zuid wonen meeste mensen met laag opleidingsniveau en laag inkomen;
- veel bewoners met laag inkomen (47%);
- veel werklozen (6% van de inwoners van Lariks ontvangt een bijstandsuitkering);
- financiële stress achter de voordeur (moeite met rondkomen, schulden, overleven);
- veel jongeren met jeugdzorg;
- bijna helft van bewoners zegt eenzaam te zijn;
- eenzaamheid onder alle leeftijden.

- Goede samenwerking tussen partners;
- ontmoetingsruimte voor alle bewoners;
- koppelkansen met GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) doelen versterken sociale basis en versterken mentale weerbaarheid
- meeste 0 tot 14 jarigen wonen in Luchiesland Noord en Luchiesland Zuid, gevolgd door Lariks West en Lariks Oost. Meeste 15 tot 24 jarigen wonen in Lariks West en Luchiesland Zuid, gevolgd door Lariks Oost en Landgoed Lariks;
- buitenruimteplan Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS);

- Verbeteringen in fysieke leefomgeving;
- mensen die eenzaam zijn, hebben hoog risico op angst of depressie en andere gezondheidsproblemen.
- ontmoeten stimuleren met speel- en ontmoetingsplekken;
- aansluiten bij BOSS door op centrale plekken in te zetten op kwaliteit, diversiteit en inclusiviteit en bij straatplekken te focussen op ontmoetingsplekken.
- onderzoeken of en zo ja op welke locaties een laagdrempelige inloopvoorziening / ontmoetingsplek kan worden gerealiseerd met als doel buurtfunctie behouden.

Zwakte

Aandachtspunten

4. Fysieke leefomgeving

4.1 Wonen

De woningvoorraad in de Lariks bestaat voor 46% uit sociale huurwoningen. In deze woningen woont veelal dezelfde doelgroep. In Lariks staan voornamelijk gezinswoningen en portieketageflats gebouwd in de jaren '60. Door het grote aandeel sociale huurwoningen is het lastig om wooncarrière te maken in de wijk. Inwoners die wooncarrière willen en kunnen maken, zijn daardoor al snel genoodzaakt om te verhuizen naar een andere wijk.

Diversiteit in woningaanbod

In het uitvoeringsprogramma van de Woonvisie staat dat we streven naar meer menging in eigendom en prijs in wijken waar het aandeel sociale huurwoningen ver boven het gemiddelde ligt (27%). Lariks is zo'n wijk. Het doel is daarom dat het aantal sociale huurwoningen ongeveer gelijk blijft of daalt en de groei van de voorraad bestaat uit middenhuur- en koopwoningen. Als het aandeel sociale huur in de Lariks daalt, dan vraagt dit om plekken in andere wijken waar woningcorporaties sociale huurwoningen kunnen toevoegen. Dit vraagt om voldoende grondlocaties. Met een meer gevarieerd programma voor nieuwbouw dragen we ook bij aan doorstroming in andere wijken. Betaalbare koop biedt bewoners van sociale huurwoningen kans om door te stromen in hun eigen wijk. Ook zien we in de Lariks kansen voor grondgebonden levensloopbestendig wonen, aangezien er voor ouderen die nu in gezinswoningen wonen weinig doorstroommogelijkheden zijn naar levensloopbestendige grondgebonden woningen.

Grootschalige vernieuwing

Een groot deel van de huur- en koopwoningen in Lariks is aan vernieuwing toe. Ze vragen aandacht op het gebied van onderhoud en duurzaamheid. Een deel van de sociale huurwoningen is of wordt al vernieuwd. Dit gaat bijvoorbeeld om grote delen van de buurten Luchiesland Zuid, de Molukse Wijk en Lariks West door herstructurering en renovatie. Andere buurten vragen de komende jaren nog om verbetering of vernieuwing door Actium. Het gaat hierbij om circa 600 woningen.

In de Woonvisie wordt aangegeven dat er mogelijkheden zijn om te verdichten bij voorzieningen en te verdunnen aan de randen bij vernieuwingswijken zoals de wijk Lariks. Het doel is ook om meer variatie toe te voegen. Dit betekent dat er meer levensloopbestendige woningen gebouwd mogen worden en er een toename in woningen in andere segmenten dan sociale huur gewenst is. Het is belangrijk om hierbij wel rekening te houden met de vraag is naar (grote) gezinswoningen in de sociale huursector de komende jaren. 23% van de huishoudens zijn namelijk op dit moment gezinnen met kinderen. Het project Delft, Aar, Stroom (DAS) is een voorbeeld waar we bovenstaande uitgangspunten op dit moment toepassen. Op deze locatie worden meer woningen teruggebouwd en komt er meer variatie in het type woning en eigendom.

impressie nieuwbouw Larikshof

Impressie nieuwbouw De Steiger

Betaalbaar woningaanbod

Het aanbod koopwoningen in Lariks is relatief verouderd, waardoor de WOZ-waarde lager is dan gemiddeld. Door het hoge percentage sociale huurwoningen en de lage WOZ-waarde van koopwoningen zijn de meeste woningen in Lariks aantrekkelijk voor inwoners die minder te besteden hebben. We zien ook dat het gemiddeld besteedbaar inkomen van Lariks veel lager ligt dan het gemiddelde in Assen.

Doorstroommogelijkheden voor ouderen

In Lariks zijn twee woonzorgcentra, namelijk de Wijde Blik en de Slingeborgh. Er zijn verder weinig tot geen mogelijkheden waar ouderen geclusterd kunnen wonen. We zien wel dat het aandeel ouderen (65+) in Lariks (26%) hoger is dan gemiddeld in Assen (21%) en de verwachting is dat dit percentage gaat groeien. Het is daarom belangrijk om ontbrekende schakels is de woningvoorraad toe te voegen. Denk hierbij aan compacte appartementen bij voorzieningen en grondgebonden woningen voor vitale senioren. De huidige woonzorgcentra bieden kansen om te werken aan meer zorggeschikt wonen rond deze locaties.

Om de doorstroming in Assen te bevorderen, is er een seniorenmakelaar actief in Assen. Deze wordt vanuit het Preventiefonds bekostigd en is in dienst bij Actium. Deze seniorenmakelaar informeert ouderen of mensen met fysieke beperkingen over woonmogelijkheden. Ook begeleidt hij/zij bij het vinden van een passende woonoplossing. Dit helpt ook bij de doorstroming van ouderen in de Lariks – zeker wanneer de herontwikkelingslocaties met toegankelijke woningtypes worden ingevuld.

4.2 Ruimtelijke structuur

De wijk Lariks is een naoorlogse wijk die is opgebouwd vanuit functiescheiding, waarbij wonen en werken van elkaar zijn gescheiden. De opzet en uitstraling is monotoon, stenig en op plekken sleets. De auto is overal aanwezig in de wijk.

Maria in Campislaan

De Maria in Campislaan is de hoofdontsluitingsweg van het centrum naar het buitengebied en andersom, loopt dwars door de wijk en scheidt de wijk in tweeën. Deze scheiding is niet alleen fysiek, maar belemmert ook het gebruik van verschillende faciliteiten in de buurten en de sociale interactie.

Wegenpatroon

Het wegenpatroon in Lariks is intern gericht, wat zorgt voor een gesloten wegenpatroon. Hierdoor is weinig (natuurlijk) contact met de omgeving en de omliggende wijken/buurten. Doordat bijna elke straat toegankelijk is voor de auto, ontstaat een door de auto gedomineerd straatbeeld. Verbindingen voor de fietser en voetganger in Lariks zijn hier en daar onlogisch of ontbreken. Dit zorgt ervoor dat er bijvoorbeeld tegen het verkeer in wordt gefietst en voetpaden als fietspaden worden gebruikt.

Wandel- en fietsroutes

Doordat de auto centraal staat, zijn er ook wandel- en fietsroutes die als onveilig worden ervaren. Lariks kent routes waar de sociale veiligheid ontbreekt, omdat er geen zicht op is vanuit woningen. Verder zijn er routes die slecht verlicht zijn of verborgen zijn in een dichte groenstructuur.

Barrières

Barrières dragen ook bij aan deze ervaren onveiligheid en aan de scheiding in en tussen de wijk. Naoorlogse wijken staan erom bekend dat ze veel licht, lucht en ruimte bieden. Deze ruimte biedt kansen, maar ook (natuurlijke) barrières. Denk hierbij aan de fietstunnel onder de Europaweg of de ontoegankelijkheid van het Lariksbos. Ook de private ruimtes tussen gebouwen bestaan uit anoniem groen, zoals de groene grasvelden tussen flats en appartementencomplexen. Dit is groen dat eigenlijk 'van niemand is' en niet uitnodigt voor gebruik. Allemaal vormen ze op hun eigen manier een belemmering in de verbinding met de verschillende buurten in Lariks, de omliggende wijken en het buitengebied.

4.3 Openbare ruimte

Riolering

Met het Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan 2019-2024 (september 2019) willen we de kwaliteit van de riolering vasthouden en borgen door goed beheer en onderhoud. De kwaliteit van de riolering in de wijk Lariks hebben we goed in beeld.

Conditie riolering

De conditie van de riolering in het Rochtplein en aanliggende straten is zodanig dat dit als te vervangen in nieuwe Water- en rioleringsprogramma (Wrp 2025-2030) wordt opgenomen. Voor Selma Lagerlöflaan oostzijde Lariksbos geldt hetzelfde.

Uit onderzoek blijkt dat in de Sluisstraat bij hevige neerslag veel water op straat komt te staan. Het alsnog afvoeren van dit water duurt te lang. De hoeveelheid water op straat zal verminderen door de leidingen in de Sluisstraat en aanliggende straten te vergroten. In het nieuwe Water- en rioleringsprogramma (Wrp 2025-2030) wordt deze aanpassing opgenomen.

Water

Zie paragraaf 10.2.

Oeverconstructies

Oeverconstructies moeten veilig zijn. De gemeente draagt als eigenaar bestuurlijke- en civielrechtelijke verantwoordelijkheid in de vorm van aansprakelijkheid en zorgplicht.

Fietspaden

Dat de vrijliggende fietsinfrastructuur stamt uit de tijd van de aanleg van de wijk, betekent dat bijvoorbeeld de aanwezige fietspaden onvoldoende breed zijn kijkende naar de huidige ontwerprichtlijnen. Volgens de huidige ontwerprichtlijn (ASVV 2021) worden de volgende breedtes aanbevolen:

Aantal fietsers per uur	minimale breedte vrijliggende fietspaden
0 tot 50	2.50 meter
50 tot 150	3.00 meter
150 tot 350	tussen de 3.50 en 4.00 meter
> 350	4.50 meter

Om aan de minimale breedte-eis te voldoen, moeten de fietspaden met minimaal 70 centimeter worden verbreed naar een breedte van minimaal 3,00 meter gelet op het gebruik.

Daarbij is voor de fietser, en ook voor de voetganger, de Maria in Campislaan een barrière. Men kan er lastig oversteken door de vele verkeersstromen en relatief hoge snelheid van het wegverkeer. Het gaat vooral om het kruispunt Maria in Campislaan – Selma Lagerlöflaan (ook van en naar de bushalte), de oversteek tussen de flats en de parallelweg Maria in Campislaan en Beek naar Lesturgeonstraat.

De fietstunnel tussen Lariks en Pittelo is lastig te vinden doordat deze enigszins verstopt is achter de school. Vanaf de Maria in Campislaan moet worden afgeslagen naar de Beek en dan weer naar de Reest. Er ontbreekt daarnaast een schakel op de Maria in Campislaan voor de fietser.

Het fietspad langs de Europaweg-West heeft geen goede verbinding met de fietsstroken op de Maria in Campislaan. Een duidelijke schakel voor de fietsverbinding ontbreekt, waardoor veel mensen verder fietsen over het trottoir.

Parkeren

Ondanks dat het aantal parkeerplaatsen aan de Nota Parkeernormen voldoet ten tijde van de aanleg van de wijk, levert parkeren in Lariks relatief veel klachten op. Een groot deel van de (ervaren) parkeeroverlast/-problemen komt voort uit bedrijfsvoertuigen (busjes) die in de wijk worden geparkeerd. De meerderheid van de bedrijfsvoertuigen valt echter wel binnen de maximale afmetingen zoals gesteld in de APV. Het aantal auto's in Lariks en heel Assen is toegenomen sinds de coronapandemie. Doordat mensen niet met het OV mochten of durfden hebben veel mensen een auto aangeschaft. De wijken zijn in de tussentijd niet aangepast op deze toename van auto's, wat in lijn is met het vigerende beleid, zoals de Omgevingsvisie en de Facetbeheersverordening Parkeren.

Voor Delft, Aar, Stroom is een parkeeronderzoek uitgevoerd. In verband met herontwikkeling van het gebied moet in de omgeving inzichtelijk gemaakt worden wat de huidige parkeerdruk aldaar is. Tevens vond een parkeerdrukonderzoek plaats bij de flats Ellen/Eem/Epe, uitgezonderd de Beek. Dit naar aanleiding van klachten van omwonenden. Uit dit parkeeronderzoek kan worden geconcludeerd dat de bezettingsgraad 's nachts en 's avonds hoog is. De bezettingsgraad op zaterdagavond is erg hoog. Kanttekening is dat er op acceptabele loopafstand nog wel parkeer-capaciteit beschikbaar is, maar dat deze kennelijk niet wordt gebruikt.

Wegbeheer

Binnen het plangebied zijn opgaves voor wegbeheer aanwezig. Deze opgaves zijn duidelijk in beeld. Op locaties waar koppelkansen voor wegbeheer met andere vakgebieden aanwezig zijn, wordt wegenonderhoud grootschalig meegenomen. Te denken valt aan opgaves op het gebied van bijvoorbeeld verkeersveiligheid, riolering en water. Het project wordt integraal voorbereid en uitgevoerd: werk met werk maken. Afstemming met andere vakgebieden is hiervoor een vereiste.

Civiele kunstwerken

Civiele kunstwerken moeten veilig zijn. De gemeente draagt als eigenaar bestuurlijke- en civielrechtelijke verantwoordelijkheid in de vorm van aansprakelijkheid en zorgplicht. Uitgezonderd van één steiger – de vissteiger aan de Maria in Campislaan – zijn van alle civiele kunstwerken in de wijk Lariks recente inspecties aanwezig.

Verlichting

Voor de openbare verlichting wordt een nieuw verlichtingsplan opgesteld, zowel voor de rijbanen als de vrij liggende fietspaden.

Verkeersinstallaties

De enige verkeersregelininstallatie in Lariks aan de Europaweg-West – Maria in Campislaan – Maasstraat is verouderd en wordt naar verwachting in 2024 of 2025 gemoderniseerd.

Speeltoestellen

Zie paragraaf 3.4 Kinderen en jongeren.

Openbaar groen

De bezuinigingen op het beheer van groen over de afgelopen jaren zijn met name zichtbaar in de oudere wijken van Assen, waaronder Lariks. Zo zijn plantsoenen met struiken en hagen omgevormd in gras. De openbare ruimte in Lariks krijgt hierdoor een sobere, sleetse uitstraling die niet of weinig bijdraagt aan de opgaven op het gebied van klimaatadaptatie en het bevorderen van de biodiversiteit en de sociale cohesie in de buurt die dit soort buurtplantsoenen kunnen versterken.

Groenstructuren

De groenstructuurkaart (zie paragraaf 8.2 Wijkbeeld Lariks) maakt enkele knelpunten inzichtelijk in de groenstructuur. De Maria in Campislaan is een belangrijk knelpunt, mede veroorzaakt doordat de bomen die er staan in slechte conditie zijn door de beperkte ondergrondse ruimte. Ten zuiden van de Maria in Campislaan ligt ook een groot groen gebied met daarin een aantal flats. Dit groen vormt echter door de huidige inrichting een barrière die buurten scheidt in plaats van verbindt.

Verbinden is een belangrijke functie van groen. Hiervoor moet het groen goed gecombineerd worden met andere functies en routes voor met name langzaam verkeer zoals fietsers en voetgangers. In Lariks kunnen bijvoorbeeld het Lariksbos en de onderlinge buurten veel beter met elkaar worden verbonden.

Groen in woonstraten

Door het vele groen in de vorm van het Lariksbos en langs de hoofdstructuren lijken de woonstraten soms vergeten, terwijl dit de directe woonomgeving van mensen is. Bij ruimtelijke ingrepen ligt er een grote kans om hier kwalitatief groen toe te voegen en zo de leefbaarheid te vergroten.

Kracht

- Betaalbaar woningaanbod;
- aanwezigheid van twee woonzorgcentra;
- kwaliteit van riolering vasthouden en borgen door goed beheer en onderhoud;
- kwaliteit riolering goed in beeld;
- vele volwassen bomen belangrijk voor groene karakter en leefbaarheid.

Kans

- Herontwikkeling kan bijdragen aan vernieuwen van inrichting;
- meer ruimte voor spelen, fietsen en wandelen als auto meer te gast wordt;
- aantrekkelijke en veilige fiets- en wandelroutes verbinden buurten in Lariks met centrum, omliggende buurten en buitengebied;
- Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan 2019-2024 en nieuw te ontwikkelen programma voor na 2024;
- koppelkansen met andere werkzaamheden;
- koppelkans openbaar groen en herinrichting Maria in Campislaan;

Zwakte

- Ruimtelijk structuur en gesloten wegenstructuur van wijk nodigen niet overal uit om prettig en veilig te wonen, bewegen en ontmoeten;
- auto is overheersend, fiets- en voetgangersvriendelijkheid van straten is onvoldoende;
- fietstunnel tussen Lariks en Pittelo is lastig te vinden;
- openbare ruimte heeft sobere, sleetse uitstraling;
- openbare ruimte draagt niet of weinig bij aan opgaven klimaatadaptatie, bevorderen biodiversiteit en sociale cohesie;

Aandachtspunten

- Koppelkansen met andere werkzaamheden in openbare ruimte afhankelijk van hydraulisch en milieutechnisch functioneren riolering;
- groen goed combineren met andere functies en routes voor met name langzaam verkeer zoals fietsers en voetgangers. In Lariks kunnen bijvoorbeeld het Lariksbos en de onderlinge buurten veel beter met elkaar worden verbonden;
- zorg bij ingrepen in de openbare ruimte en ruimtelijke structuur dat deze bijdragen aan verbeteren van toegankelijkheid en sociale veiligheid;

5. Energietransitie en klimaat

5.1 Energietransitie

In Lariks is grote impact te bereiken wat betreft de vermindering van de CO₂-uitstoot in Assen. Doordat het energieverbruik in Lariks relatief hoog ligt, kan door energiebewust gedrag, verlaging van het energieverbruik en het aardgasvrij maken van woningen veel CO₂-uitstoot worden vermeden.

Op dit moment kent Lariks een relatief hoog percentage woningen met hoge energielabels (D, E, F, G). Het energieverbruik ligt in Lariks mede hierdoor relatief hoog, de woonkwaliteit is relatief laag, en de energierekeningen zijn hoog. In combinatie met het lage inkomensniveau in Lariks leidt dit tot het hoogste percentage energiearmoede van Assen. Dit hoge percentage komt ook tot uiting in het aantal bewoners die energietoeslag hebben aangevraagd. In Lariks gaat het totaal om bewoners van 660 woningen. De meeste aanvragen komen uit Lariks Oost (177 woningen), gevolgd door Luchiesland Zuid. Opvallend is dat volgens de data van CBS urban slechts 10% van de huishoudens in Lariks Oost als energiearm huishouden wordt gezien (zie paragraaf 9.2 Wijkbeeld Lariks). Voor Luchiesland Zuid geldt hetzelfde percentage. Met 25% is het percentage energiearme huishoudens het hoogst in Luchiesland Noord. In deze buurt hebben bewoners van 142 woningen energietoeslag aangevraagd. Dat is 34,4% van het totale aantal woningen in Luchiesland Noord.

In Lariks vinden meerdere activiteiten plaats op het gebied van duurzaamheid. Woningen worden verduurzaamd. Zo heeft Actium een grote duurzaamheidsopgave; veel sociale huurwoningen zijn al verduurzaamd en circa 600 woningen in Lariks staan op de planning om te verbeteren en vernieuwen. Bewoners van zowel huur- als koopwoningen kunnen op allerlei manieren ondersteund worden om te verduurzamen en energie te besparen. Activiteiten in dit kader zijn onder meer Fixteam Drenthe, Asser energieloket dat dit jaar wordt geopend in Lariks, bewustwordingscampagnes en Proeftuin Aardgasvrije Wijken.

Op het gebied van energiearmoede vond een pilot plaats met als doel een aanpak te ontwikkelen om minderdraagkrachtige woningeigenaren te ondersteunen (en in sommige gevallen volledig te ontzorgen) bij energiebesparing en het treffen van maatregelen om te verduurzamen.

5.2 Klimaat

Hittestress

Uit het wijkbeeld blijkt dat hittestress direct gerelateerd is aan de hoeveelheid verharding (zie de kaart in paragraaf 9.6 Wijkbeeld Lariks). Lokaal gezien betekent hoe meer verharding hoe hoger de hitte en daarmee de ervaren hittestress is. In het plangebied Lariks is het winkelcentrum aan de Nobellaan het meest verhard en daarmee het heetst (hitte-eiland). Het Lariksbos is het minst verhard en groenst en daarmee het koelst in het plangebied. Belangrijke bijdrage aan deze verkoeling in parken vormen de vele aanwezige bomen met hun schaduw en verdamping en de aanwezige vijvers met hun verdamping.

Lariksbos

Het Lariksbos, maar ook de direct omringende parken zoals het Asserbos en het wijkpark tussen Pittelo en Peelo, zijn koele toevluchtsoorden voor bewoners van het plangebied op het moment als het 's zomers thuis te warm is. Gezonde mensen kunnen vanaf hun huis prima naar deze koele plekken lopen of fietsen. Voor ouderen en chronisch zieken moeten deze afstanden niet te groot zijn en de route erheen liefst zo schaduwrijk mogelijk zijn. De meeste verzorgingshuizen in Lariks bevinden zich in de directe omgeving van het Lariksbos. Verkoeling buiten is daarmee dus prima gesitueerd.

Winkelcentrum Nobellaan

Zoals te zien is op de kaart in paragraaf 9.6 in het Wijkbeeld Lariks is het winkelcentrum op hete dagen de heetste plek in Lariks. Dat is zeer onaangenaam voor gezonde bezoekers, laat staan voor ouderen en chronisch zieken. Het is niet alleen onaangenaam voor bezoekers, maar zal het aantal bezoekers op hete dagen ook aanzienlijk verminderen met negatieve consequenties voor de omzet.

Resterend plangebied

Ook in grote delen van de rest van Lariks kan het onaangenaam warm worden op hete dagen door de hoeveelheid verharding en afwezigheid van bomen. Uit het wijkbeeld blijkt dat bij extreme, veelal zeer lokale, buien er wateroverlast is vooral op de straten. Het water stroomt dan in de vorm van stroombanen van de hogere wijkdelen (veelal woonstraten) naar de lagere wijkdelen (veelal vijvers). Deze wateroverlast op straat duurt meestal niet langer dan een half uur tot een uur. Bij de gemeente Assen zijn in het plangebied geen meldingen van wateroverlast in huizen bekend als gevolg van extreme buien. Wel weten we dat vooral het middelste deel van de laaggelegen Sluisstraat in het zuidoostelijk deel van Lariks een kritisch gebied is. Het gaat dan vooral om de bestaande oude bebouwing.

Droogte

In het wijkbeeld is aangegeven dat op dit moment niet bekend is of droogte een issue is in Lariks tijdens hete, droge zomers, ook gezien de bodemopbouw. Als het daadwerkelijk aan de orde is, dan zal het allereerst effect hebben op de vitaliteit van de bomen in het plangebied. Dit is na te gaan in het Lariksbos. In het wijkbeeld is aangegeven dat op dit moment niet bekend is of potentieel wateroverlast uit de boezem daadwerkelijk speelt in Lariks tijdens hoge waterstanden in de aangrenzende Vaart.

Kracht

- Grote impact te bereiken m.b.t. reductie CO₂-uitstoot; meerdere activiteiten op gebied duurzaamheid om te verduurzamen en energie te besparen.
- Lariksbos is koelste plek in wijk tijdens hete dagen door aanwezige bomen met hun schaduw en verdamping en aanwezige vijvers met hun verdamping;
- meeste verzorgingshuizen in Lariks bevinden zich in directe omgeving Lariksbos;
- Asserbos en wijkpark tussen Pittelo en Peelo, zijn ook koele toevluchtsoorden voor bewoners van Lariks;
- vijvers en ander water voor afvoer regenwater.

- Relatief hoog energieverbruik met hoge energierekeningen;
- laag inkomensniveau;
- woonkwaliteit relatief laag;
- hoge score energiearmoede;
- winkelcentrum en andere verharde plekken zijn hitte-eilanden tijdens hete dagen door grote hoeveelheid verharding en afwezigheid van bomen;
- hittestress onaangenaam, vooral voor ouderen en chronisch zieken;
- na hevige regenbuien wateroverlast op straat;
- stroombanen regenwater van hogere naar lagere wijkdelen;
- droogte heeft effect op vitaliteit bomen.

Zwakke

Kans

- Fixteam Drenthe;
- Proeftuin Aardgasvrije Wijken;
- Asser energieloket;
- bewustwordingscampagnes;
- aanpak vanuit pilot energiearmoede;
- bij herinrichtingsprojecten versterking vervangen door groen;
- beheerplan voor Lariksbos (opstellen dan wel actualiseren);
- plan voor hete dagen winkelcentrum;
- bij herinrichtingsprojecten stroombanen tegengaan;
- onderzoek naar grondwaterstanden Lariksbos;
- actualisatieonderzoek bureau HKV naar veiligheid regionale waterkeringen in Drenthe.

- Goed in beeld hebben welke activiteiten/projecten waarom, wanneer en waar plaatsvinden;
- activiteiten/projecten beargumenteerd op buurniveau uitvoeren.
- belangrijkste loop- en fietsroutes in gebied richting parken, winkelcentrum en stadscentrum vergroenen door aanbrengen van bomen op kale plekken langs die routes;
- studenten van Hanze Hogeschool doen onderzoek in Lariksbos en Stadhouderslaan om inzicht te krijgen in speel-, beweeg- en ontmoetingsvriendelijkheid en klimaatadaptief vermogen speellocaties;
- bij eerste herinrichtingsproject dan wel rioleringsproject in directe omgeving Sluisstraat dient ontstaan van stroombaan vanaf Sluisstraat tegengegaan te worden.

Aandachtspunten

Bijlage 1: SWOT-analyse Lariks 2022 van Mijn Buurt Assen

Lariks	Openbare ruimte en leefomgeving	Woningen	Bevolking	Inclusieve samenleving	Zorg en welzijn	Financiën	Veiligheid en overlast	Lichamelijke- en geestelijke gezondheid	Meedoen en initiatiefkracht
Sterk	- Veel groen. - Lariksbus. - Vervuiling is het meest afgenomen van alle wijken! - Goede fietsinfrastructuur. - Winkelcentrum. - Korte afstand tot centrum. - Duidelijke indeling en structuur van de buurten. - Aanwezigheid van voorzieningen en sportverenigingen.	- Relatief grote huurwoningen tegen lage lasten (in Lariks 1). - Veel renovatieprojecten. - Wijkvernieuwing DAS. - Veel investering in nieuwe huurwoningen.	- Diverse bevolkingsgroep; samenstelling en ontwikkeling is stabiel.	- Diverse culturen - Verschillende leefstijlen. - Verschillende geloofsovertuigingen.	- Veel mensen hebben vrije tijd. - Buurteam heeft veel spreekuren. - Dichtbij de bewoners. - Bewoners durven sneller optreuen om hulp te vragen. - Vaste gesichten en professionals in de wijk. - Eigen locatie met faciliteiten van het buurteam. - Uitgebreide sociale kaart met veel instanties.	- Geen budget voor verduurzamen bestaande woning. - Veel huishoudens met financiële problematiek. - Gemiddeld meer mensen met inkomen onder het minimum. - Relatief hoog percentage bijstandsgerechtigden. - Gemiddeld besteedbaar inkomen is laag. - Lariks 2 heeft meeste huishoudens zonder startkwalificatie. - Inkomen heeft laagste score van alle wijken en is het meest afgenomen t.o.v. 2019.	- Veel overlast en "korte lontjes". - Overlast (Lariks 2) is het meest toegevoegd van alle wijken. - Sociaal toezicht mist in openbare ruimte. - Meldingsbereidheid is laag. - Gevoel van veiligheid is het meest afgenomen van alle wijken. - Na centrum worden hier de meeste plekken vermeden.	- Relatief hoge aantallen met ongezonde leefstijl. - Veel bewoners die niet kunnen meedoen vanwege ziekte, beperking, mobiliteit en sociale omstandigheden. - Zowel gezondheid 65+ en <65 is erg zwak (een na laagste van alle wijken) en hebben veel emotionele problemen.	- Meer collectief aanbod i.p.v. individueel doordat er meer zicht is op de bewoners. - Veel langdurige, intensieve contacten. Bij meer bekendheid zal dit vergroten. - Capaciteit buurtteam en professionals in de wijk → (heeft zijn vruchten afgeworpen, wijkteam Lariks heeft dit jaar de grootste bekendheid van alle wijken). - 'Maatschappelijk meedoen' is erg toegenomen t.o.v. 2019.
Zwak	- Stempelstructuur woningen (veel herhaling, eentonig). - Staat en onderhoud woningen en infrastructuur.	- Relatief weinig dure huur en koopwoningen. - Lage WOZ-waarde. - Weinig diversiteit in aanbod (categorie) huurwoningen. - Weinig duurzame woningen. - Weinig mogelijkheden tot aardgasvrij maken van bestaande woningen. - Veel jaren 60 woningbouw.	- Relatief lage inkomens. - Relatief veel bewoners met laag opleidingsniveau en arbeidspotentieel. - Veel bijstandsgerechtigden. - Veel inwoners hebben moeite met rondkomen. - Hoogste aantal 'Geregistreerd Werkzoekenden' van alle wijken.	- Diverse culturen waardoor er veel verschillende leefstijlen en geloofsovertuigingen zijn. - Veel bewoners vanuit speciale instellingen (beschermde en begeleid wonen). - Relatief veel ambulante ondersteuning. - Veel bewoners die niet kunnen meedoen vanwege ziekte, beperking, mobiliteit en sociale omstandigheden.	- Weinig zelfredzaamheid. - Weinig dagbesteding terwijl veel mensen thuis zitten. - Veel huishoudens met financiële problematiek.	- Geen budget voor verduurzamen bestaande woning. - Veel huishoudens met financiële problematiek. - Gemiddeld meer mensen met inkomen onder het minimum. - Relatief hoog percentage bijstandsgerechtigden. - Gemiddeld besteedbaar inkomen is laag. - Lariks 2 heeft meeste huishoudens zonder startkwalificatie. - Inkomen heeft laagste score van alle wijken en is het meest afgenomen t.o.v. 2019.	- Veel overlast en "korte lontjes". - Overlast (Lariks 2) is het meest toegevoegd van alle wijken. - Sociaal toezicht mist in openbare ruimte. - Meldingsbereidheid is laag. - Gevoel van veiligheid is het meest afgenomen van alle wijken. - Na centrum worden hier de meeste plekken vermeden.	- Relatief hoge aantallen met ongezonde leefstijl. - Veel bewoners die niet kunnen meedoen vanwege ziekte, beperking, mobiliteit en sociale omstandigheden. - Zowel gezondheid 65+ en <65 is erg zwak (een na laagste van alle wijken) en hebben veel emotionele problemen.	- Laaggeletterdheid - Veel langdurige, intensieve contacten. Bij meer bekendheid zal dit vergroten. - Capaciteit buurtteam en professionals in de wijk. - Participatie (bereidheid) is het meest afgenomen t.o.v. 2019 van alle wijken en heeft tevens de een na laagste score. - Slechte verbondenheid met de wijk, erg afgenomen t.o.v. 2019.

Kans	- Meerdere ontwikkellocaties - Gebruik van openbare ruimte bij sociale projecten/initiatieven. - Gebiedsvisie aanpakken van openbare ruimte en infrastructuur - Wijkvernieuwing biedt mogelijkheden tot open veilige structuur. - Openbare ruimte biedt veel kansen voor sociale projecten en het vergroten van verantwoordelijkheid voor de buurt en omgeving. - Aanpak kruising bij scholen. - BOSS plan	- Gespikkeld wonen/diversiteit; verschillende type woningen. - Bekendwijk verduurzamen en aanpakken van de woningen. - Wijkvernieuwing biedt mogelijkheden tot open veilige structuur.	- Veel kracht en talent op diverse niveaus (denkers én doeners).	- Veel bewoners staan open voor contact en verbinding (met ondersteuning). - Verbeteren van de sociale cohesie - Openbare ruimte biedt veel kansen voor sociale projecten en het vergroten van verantwoordelijkheid voor de buurt en omgeving	- Meer bekendheid buurtteam waardoor er sneller zicht komt op de hulpvragen, behoeften en kwaliteiten van de bewoner	- Meldingsbereidheid bij overlast/ criminaliteit vergroten. - Meer aanwezig/inzetten wijkagent.	- Openbare ruimte biedt veel kansen voor sociale projecten en het vergroten van verantwoordelijkheid voor de buurt en omgeving. - Gezondheid van 65+ is in Lariks 1 het meest toegenomen t.o.v. 2019 (Lariks 2 scoort echter wel erg laag op gezondheid 65+).	- Openbare ruimte biedt veel kansen voor sociale projecten en het vergroten van verantwoordelijkheid voor de buurt en omgeving	- Openbare ruimte biedt veel kansen voor sociale projecten en het vergroten van verantwoordelijkheid voor de buurt en omgeving	- Openbare ruimte biedt veel kansen voor sociale projecten en het vergroten van verantwoordelijkheid voor de buurt en omgeving	- Openbare ruimte biedt veel kansen voor sociale projecten en het vergroten van verantwoordelijkheid voor de buurt en omgeving
Bedreiging	- Beheer en onderhoud van openbare ruimte. - Te hard rijden. - Scoort laag op hoeveelheid water(voorzieningen) in de buurt. - Scoort laag op onderhoud straatmeubilair - Woonomgeving heeft in Lariks 2 de laagste score van alle wijken.	- Weinig mogelijkheden tot wooncarrière. - Hoog aantal huurwoningen. - Juiste doelgroep in de juiste woning (is nu niet zo). - Heeft de een na laagste score op passende huisvesting. - Woningen zijn slecht onderhouden en hebben een ongeschikte indeling.	- Weinig sociale cohesie. Een na laagste score van alle wijken.	- Weinig begrip voor elkaar. - Veel ouderen en kwetsbaren wonen in een voor hen niet geschikte woning en daarbij behorende woonomgeving.	- Bewoners hebben weinig vertrouwen in instanties en elkaar door slechte ervaringen in het verleden - Aandacht en bekendheid geven aan energiearmoede. - Sociaal cultureel (sport, bewegen, cultuur) is t.o.v. 2019 sterk afgenomen en heeft de een na laagste score van alle wijken.	- Onvermogen tot verandering door grote financiële problematiek. - Energiearmoede. - Hoogste score op 'Geregistreerd Werkzoekende' van alle wijken.	- Verschillende leefstijlen. - Veel kwetsbare bewoners. - Bewoners hebben weinig vertrouwen in instanties en elkaar door slechte ervaringen in het verleden. - Grootste afname van gevoelsveiligheid. - Overlast erg gestegen in alle vormen (vuiloverlast Lariksbox, vandalisme, criminaliteit etc.).	- Onvermogen tot verandering gezonde leefstijl.	- Veel bewoners vanuit speciale instellingen. - Grote verhuiscapaciteit. - Zeer negatieve score op de toekomstverwachting van de wijk. Grootste daling van alle scores.	- Onvermogen tot verandering gezonde leefstijl.	- Onvermogen tot verandering gezonde leefstijl.